

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Praeeminentiis & Praecedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LXXVIII. Romana pensionis domus. De foro militari, an & quando intret, & quis dicatur judex militum, Et quando milites conveniri possint coram judicibus ordinariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

mandare iudici criminali, ut etiam procedat, Atque in his terminis procedere dicebam aliqua exempla, quæ in proposito adducebantur ad praxim probandam.

Aliud verò est agere de eadem præjudicialitate, non circa substantiam actionis criminalis quæ cumulativè competat cum civili, sed ad solum effectum ordinis, seu impediendi ad tempus ejus exercitium, expectando scilicet exitum causæ civilis, à quo pendeat, an ad sit delictum nec ne, Et tunc quoties iudex civilis prævenit, rectè hic inhihet criminali, non ratione cessantis unius actionis ob electionem alterius, sed ratione evitandæ contrarietatis, ne scilicet contingat super una eademque scriptura vel re per diversos iudices diversas vel contrarias sententias proferri, quia unus declaret scripturam veram & legitimam, alter vero falsam & illegitimam.

In hoc autem secundo casu non urget ratio publici boni, & ne delicta remaneant impunita, quoniam non est tollere, sed solum differe punitionem delicti, quatenus istud in causæ civilis discussione adesse competiat, ut cæteris allegatis *Farin. quasi. 100. par. 2.* & sæpius firmavit *Rota præsertim apud Cavaler. decis. 98. 443. 475. & 530. Buratt. decis. 34. & 944. decis. 274. par. 9. recent.* & habetur examinatum in Romana testamenti pro Magno & consortibus hoc eodem tit. disc. 79. Et si hoc procedit, ubi solum causæ civilis est præventa, multò magis, ubi non solum adest simplex præventio, rigorosè resultans ex quadam majori diligentia unius partis, sed illa oritur ex formali iudicio per utramque partem agitato, & jam sopito, Aliàs enim nimis lata via calumniis aperiretur, si succumbentibus licitum esset post contrariam sententiam reportatam, ac introductam causam appellationis victores quærelare, atque per hujusmodi indirectam viam colligantem victorem defatigare, iudicatum eludendo, quod nimium esset iustitiæ ac Republicæ præjudiciale, quoniam ista in Curia vulgò dicitur *cautela Bernini*, uptotè ab eo ingeniosissimo viro in scenis ad objugandum hunc abusum insinuata.

ROMANA
PENSIONIS DOMUS
PRO
BRUTO GOTIFREDO
CUM
BALASSO NALDO.

Causa disputata in Signatura gratia & resoluta pro Bruto,

De foro militari, an & quando intret, & quis dicatur iudex militum, Et quando milites conveniri possint coram iudicibus ordinariis.

S Y M M A R I U M.

- 1 **F** Alti series.
 - 2 Miles potest renunciare foro militari & prorogare jurisdictionem iudicis ordinarii.
 - 3 Refertur opinio contraria, sed refellitur.
 - 4 Procedit clarior prima opinio ubi causa cæpta est ante militiam.
- Card. de Luc. de jurisd. & Foro Compet.

- 5 Item ubi miles non est in castris sed in Civitate, quia tunc non intrat forum militaris.
- 6 Vel ubi non adest iudex particularis militum.
- 7 Sive ubi causa non concernit res militares.
- 8 De exceptione hostica.

D I S C. LXXVIII.

Ullante Gotifredo Naldum in foro Capitolino pro pensionibus domus atq; reo tanquam forense recusante illum forum, causa introducta fuit coram A. C. eaque pendente, ob superventum officium militare, curavit reus per Camera Clericum tunc armorum Commissarium, & provisorem causam reassumi, inhihendo A. C. ne in ea se ingereret; undè habito per Actorem recursus ad plenam Signaturam gratiæ, atque assumpta desuper disputatione.

Pro Actore scribens, cum sensu etiam veritatis, dicebam rescribendum esse pro remissione causæ ad A. C. coram quo jam introducta erat, & pendebat, ex solo facto, absque necessitate assumendi juris inspectionem, stante consensu in jurisdictionem, cum possit miles ejus foro renunciare, atque ordinarii iudicis jurisdictionem prorogare ad text. in l. si quis conscribendo Cod. de paltis ubi glos. & DD. de quibus post *Ayalam de jure belli & alios Guirier. de juramento par. 1. cap. 16. Capoblanco, de Baron. tom. 2. cap. 56. num. 5. & 7. Rovit. in pragm. 1. de militibus numer. 43.*

Et quamvis *Christolus de re milit. casu 31. nu. 13.* alios referendo dicat, huic privilegio renunciari non posse, ejus tamen dictum nullatenus in proposito attendendum esse dicebam, Tum quia in contrarium obstat tex. clarus cum quo communiter procedunt DD. ut supra; Tum etiam quia constat de ejus æquivoco, dum ad id probandum plures adducit auctoritates loquentes in terminis clericorum & similium non renunciantium eorum foro, cum id concernat præjudicium totius ordinis; Ideoque advertebam in proposito id solum applicari posse militibus illarum militiarum, quæ unum corpus, si non religiosum, saltem Ecclesiasticum constituunt, foro Ecclesiastico, ad instar clericorum, gaudentes; prout sunt milites Sancti Joannis Hierosolymitani, & secundum unam opinionem illi Sancti Jacobi de Spata, de Calatrava, de Alcantara, Sanctorum Mauricii & Lazari, S. Stephani & similes de quibus in *Lucana hoc eodem tit. disc. 92.* ut in specie advertit *Rovit. dicta pragm. 1. num. 44.*

Clarius triplici circumstantia in proposito concurrente, una nempe quod præsens causa cæpta erat antè assumptam militiam, cujus superventiam non tollere prosecutionem causæ cæptæ coram iudice ordinario est *rex. expressus in l. si quis postea 7. ff. de judiciis ubi Bar. & ceteri communiter, & in terminis Barbof. num. 110. Christolus de re milit. casu 32.* Altera, quod iste miles non erat actu in castris, vel in exercitu, sed in Civitate more aliorum privatorum, undè propterea non videbatur à iudice ordinario loci exemptus, ut ita distinguendo passim recepta videtur distinctio conciliativa dissidentium opinionum in ea quæstione, an milites nostri temporis gaudeant privilegiis militaribus, & occasione testamenti more militari ordinati habetur in *Romana testamenti 22. Maii 1656. coram Cerro post Zuffum de legit. process. dec. 27.* Atque comprobati dicebam ex privilegiis per Sedem Apostolicam concessis militibus, dum in uno capitulo disponitur, quod si milites

milites invicem rixantes seu alijs delinquentes, intra triduum ab eorum Duce vel iudice non puniantur, possint à iudicibus ordinarijs puniri; Ergò supponitur habitas & competens saltem habitualis iudicis ordinarij, qui sicuti ex negligentia iudicis particularis militum, talem jurisdictionem exercere potest, & competentiam obtinere, ita non videtur, cur non sit ex consensu prorogabilis.

Quod etiam clarius comprobari dicebam ex ipsa facti observantia, quia ubi milites sunt in expeditione, seu in exercitu & castris, eorum Duci datur Assessor seu Auditor, qui causas militares cognoscat, quale munus exercuit *Chrispoltus*, qui ea occasione illum tractatum composuit; in Urbe autem vel alijs Civitatibus iste iudex vel Assessor non adest, neque Duci militum in Urbe existenti conceditur Tribunal habere, præterquam in militibus præfidiarios, vel alios qui in ipsamet Urbe, vel alijs Civitatibus militiæ principaliter addicti pro toto tempore eorum vitæ illi exercitio incumbunt, quamvis essent in Civitate, ut ultra præfidiarios, sunt milites destinati ad custodiam Papæ, & similes.

Et licet adest in Urbe unus ex Camera Clericis armorum commissarius & provisor, qui per alteram partem dicebatur iudex ordinarijs militum, hoc tamen negabam, quia nullibi constabat huic commissario talem jurisdictionem concessam esse; De iure autem jurisdictione residere dicitur, vel penes Ducem belli, vel penes Magistrum militum, ad *text. in l. magister C. de jurisd. omni iudic. & l. fin. Cod. de erogat. militaris annonæ lib. 12.* cum concordantibus; Stant enim bene simul, istum Prælatum esse provisorium & commissarium armorum, pro parandis iis quæ ad exercitum providendum sunt necessaria, & tamen non esse iudicem militum, Ut in iure habemus, Præfectos annonæ militaris, diversos à Ducibus vel Magistris militum, atque ita docet observantia, quod in Urbe respectu præfidiariorum & aliorum qui, ut supra, semper in militia esse dicuntur, jurisdictione exercetur per sanctæ Romanæ Ecclesiæ Capitaneum Generalem ejusque Assessorem seu Auditorem, & dum sunt in expeditione, fit specialis deputatio Auditoris exercitus, igitur huic provisorio seu commissario, jurisdictionalia demandata non sunt, nisi quoad concernentia suum munus, pro quo explendo, admittebam sibi jurisdictionem competere, ad instar jurisdictionis competentis Præfectis Annonæ, & gratiæ cum similibus.

Demum omnem difficultatem in proposito cessare dicebam, quod in præsentia agebatur de materia non pertinente ad militiam, vel à causa militari dependente, sed de re urbana & merè privata, quo casu, præsertim in civilibus, & extrà personalem distractionem, milites non gaudent exemptione fori, sed iudici ordinario subsunt ad *text. in l. unic. C. in quibus causis milites, ubi Bal. Castren. & cæteri de quibus Capobl. de Baron. to. 1. prag. 8. par. 2. num. 180. & tom. 2. c. 56. num. 9. bene Aponse de potestate Proreg. in de assensibus Regijs §. 7. num. 18. & 42* Quod etiam apertè probari dicebam ex privilegijs concessis militibus *cap. 17.* ubi mandatur, quod milites non possint molestari à iudicibus ordinarijs pro causis civilibus de tempore quo stabunt in servitio actuali, & per octo dies postea, Quod privilegium continere videtur speciem illius exceptionis hostiæ, quam in utriusque Siciliæ Regnis habemus per Constitutionem incipientem *Hostiæ exceptionem*, de qua latè *Grass. de except. in prælud. num. 175.* &

cæteri, ex hoc enim privilegio comprobata seu præsupposita remanet competentia iudicum ordinarij in causis civilibus militum pro tempore quo non sunt in actuali servitio, multò magis omnibus dictis circumstantiis insimul ponderatis, Atque ita cum iustitiæ fundamento resolutum fuit remittendo causam ad A.C.

ROMANA TESTAMENTI

PRO

FRANCISCO MAGNO,
ET COHEREDIBUS.

CUM

CAROLO MUTIO.

Causa disputata in Signatura Iustitiæ, & resoluta pro Magno, & consortibus.

Causa civilis quando præjudicet criminali, ut iudex civilis inhibeat criminali ut alterius causæ exitum expectet; Et an & quando per testatoris inductionem ad testandum adejus favorem intrare dicatur delictum, & agi possit criminaliter; Et de iudice criminali non habente jurisdictionem in civilibus.

S V M M A R I V M.

- 1 **F**acti series.
- 2 **A**n quis teneatur comparere coram eo iudice in competenti, qui esset talis ratione loci delicti.
- 3 **I**udex criminalis non habet jurisdictionem in causis merè civilibus.
- 4 **C**onsensus partium non potest facere competentem illum iudicem, qui nullam habet competentiam vel jurisdictionem.
- 5 **U**bi delictum vel criminalitas pendet à puncto civili, ita ut uterque iudex respectivè possit cognoscere, quid agendum sit.
- 6 **A**n & quando in re criminalitas & delictum punibile ob inductionem alterius ad testandum.
- 7 **H**æres non punitur criminaliter ob infidele intervarium.
- 8 **D**e praxi Curie in materia testamentorum remittendi causas ad iudicem civilem.
- 9 **P**reventio an & quando attendi debeat.

D I S C. LXXIX.

ÆRONICA Martina luminibus orbata testamentum cum solemnitatibus præscriptis in testamentis cæcorum per *text. 1 in hac consultissima*, testamentum condidit, in quo pro dimidia hæredem instituit *Carolus Mutius* ex forore nepotem